

Euro vaarantaa Suomen talouden sopeutuksen (WL kolumni 4.3.)

Suomen julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen lähentelee 60 %:ia, mikä on EU:n sallima raja. Kaikkien EU-maiden keskimääräinen velka on yli 80 % suhteessa bkt:een ja eurovaltioiden velka yli 90 %. EU:ssa valtiot eivät ole noudattaneet velkakattosääntöä ja Suomen hätyytellessä 60 %:in rajaa on komissio alkanut ohjeistamaan maamme taloudenpitoa. Suomessa ei olla siinä tilanteessa vielä pitkään aikaan, että tänne tulee ulkopuolinen taho sanelemaan taloutemme hoidossa. Kehitys on kuitenkin ollut huolestuttava, kun maamme on mukana liian vahvassa valuutassa. Saksan talous on kestänyt tämän vuonna 2008 alkaneen taloudellisen alamäen hyvin, paljolti heille sopivan euron avulla. Suomi kesti mukana muutaman vuoden, mutta nyt alkaa näkymään euron vaikutus talouteemme. Lisävelkaa saamme matalalla korolla kansainvälisiltä markkinoilta, kiitos AAA-luokituksen, mutta taloutemme kasvuun tarvittava vientiteollisuutemme ei toimi. Taloutemme on kääntynyt miinusmerkkiseksi ja velkaantuu. On huomion arvoista, että Ruotsissa julkisen velan osuus bkt:sta on 40%, eikä se ole kasvanut samassa määrin, koska Ruotsissa on voitu taloutta sopeuttaa globaalin talouden muutokseen, kelluvan kruunun avulla. Ruotsissa on voitu talouden sopeuttamiseksi tehdä valuuttakurssiin ja kruunujen määrään liittyvää elvyttävää politiikkaa, eikä heidän ole tarvinnut pelkästään vähentää julkisia palveluita ja nostaa veroja.

EU:ssa useilla valtioilla julkinen talous pyörii velan turvin. Sama asia on menossa USA:ssa. Velkaa otetaan valtioiden menojen kattamiseen. Useat valtiot eivät tule EU:ssa selviämään veloistaan. Talousongelmien ratkaisuksi on EU:ssa tarjolla syvempää integraatiota ja liittovaltiokehitys, jossa EU tulee lopulta säättämään eri jäsenvaltioiden taloudenpidon ja lainsäädännön. Tämäkö on ratkaisu? Saksan taloudelle on hyödyksi euron nykyinen kurssi ja sen pitäminen riittävän vahvana. Saksa vahvistuu lisää ja reuna-alueilla olevat valtiot kuten Suomi heikkenevät, kun taloutta sopeutetaan pienentämällä julkista kulutusta ja nostamalla veroja. Olisipa meillä käytössämme kelluva valuutta, joka heikkenisi taloutemme sopeutustarpeen verran, eikä kaikkea tarvitsisi sopeuttaa työttömyydellä, verojen ja maksujen korotuksilla ja teollisuuden alasajolla.

Kunta- ja sote uudistukset ovat näkyvä heijastuma tästä yleiseurooppalaisesta kehityksestä, jossa keskus- ja sote vahvistuvat ja reuna-alueet autioituvat. Kuntien lukumäärän pienentäminen on mielestäni oikean suuntainen mm. ajatellen meidän ympärillämme olevaa Keski-Savo. Keski-Savossa voidaan hyvinkin keventää kunnallisen hallinnon kustannuksia yhdistämällä vapaaehtoisten neuvotteluiden kautta monia kuntien tehtäviä ja jopa kuntia. Osaa kuntien kustannuksista voidaan pienentää hankkimalla palveluiden tuottaminen yksityisiltä yrityksiltä, jotka voivat tuottaa saman määrän ja laadun vähemmän kustannuksin. Tästä hyvänä esimerkkinä on Aarrearkku päiväkotit, jossa varhaiskasvatuksen palvelut syntyvät edullisemmin kuin kaupungin itse tuottamina. Tätä yksityisiltä yrityksiltä hankittavaa palveluiden ostamista kannattaa vain lisätä siellä, missä yritysten voidaan osoittaa toimivan laadullisesti ja määrällisesti vaatimusten mukaisesti. Paljon on tehtävissä meidän omasta toimesta, mutta hyvinvointipalveluiden vähentäminen EU:ssa vallitsevan keskittymiskehityksen takia ei pidä lähteä tekemään. Suomessa voidaan tehdä kuntia ja sotea koskevat omat ratkaisumme, mutta yhtenä tärkeänä asiana on EU:n kielteisen vaikutuksen vähentämiseen tähtäävät ponnistelut. Emme tarvitse sellaista EU:ta, joka haittaa hyvinvointiamme.

Vaikka olemme ja pysymme EU:n jäsenenä ja vieläpä haitallisessa eurossa, niin ei täällä pidä ryhtyä saneeraamaan julkista talouttamme EU-komission ohjeiden mukaisesti, kun siihen ei ole mitään tarvetta. Itsenäisinä voimme päättää omasta sopeutusohjelmastamme ja sen ajoituksesta. EU:ssa ei tarvita liittovaltiota mihinkään, eikä syvemmästä integraatiosta ole hyötyä jäsenvaltioiden enemmistölle. EU toimii parhaiten, kun se vähentää omaa rooliaan ja pienenee eurooppalaisessa talouselämässä. Jopa eurosta luopumista kannattaa harkita vientimme tähden. Kasvuvauhdit ovat EU:n ulkopuolella paljon kovemmat kuin EU:ssa, joten euron ulkoinen kurssi suhteessa muihin valuuttoihin on merkittävä. Liian vahvana se ei vain toimi meille. Vientiteollisuutemme toimintaedellytysten parantamiseksi kannattaa Suomessa tehdä muutakin kuin saneerata julkista sektoria. *Pasi Paananen*